

CIJENA lista: U pretplati za cijavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesечно K 3.60, u malooprodaji 12 fl. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIC u Puli trg. Custoza 1. Uredništvo: Sibilska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju.

Godina IV.

U Puli, četvrtak 17. siječnja 1918.

Broj 909

Mirovna pregovaranja.

Saopćenja Kuhlmanova. — Plameni odgovor saveznika. — Neuspješno. — Samo separatni mir. — Zašto se Rusija brine za zaposjednuta područja. — Kako mora da bude glasovanje. — Blage riječi Kuhlmanova. — Kemenski Trocki protiv generala Hoffmanna. — Sporazumak.

Beč, 16. (D. u.) C. kr. dopisni ured javlja iz Brest-Litovsk sa danom 15. siječnja: Dne 14. o. mj. u 5 sati popodne obdržavalo je austro-ugarsko-njemačko rusko povjerenstvo svoju četvrtu sjednicu u svrhu vijećanja o teritorijalnim pitanjima. Državni je tajnik dr. v. Kühlmann priopćio, e su savezne vlada stvorile zaključak, da o formuliranju predlozima ruskog izaslanstva sa svoje strane također u formuliranom obliku usmeno raspravljaju. No on mora ponovno uputiti na to, e smatra način, da izaslanstva raspravljaju o predmetima sa formuliranim spisima izvanrednog dugotrajnim i po uspjeh slabo podesnim. Kanji se zaista doći do mirovnog zaključka, to će se u buduće preporučiti, da se o materijalu poraspravi i tad sa svake strane povjeri po jednome od gospode uredjenje njegovo. Ova bi oba gospodina morala kao urednički odbor zajedno nastojati, u koliko bi mogla naći zajednički tekst, a u slučaju, kad ovaj ne bi bio moguć, u sporazumku s drugima ustanoviti međusobne nesuglasne točke i pismeno ih utanačiti. Nakon toga se je pročitao materijalni odgovor saveznika, koji glasi ovako: „Njemačkom i austro-ugarskom izaslanstvu predani predlozi ruskog izaslanstva glede razvoja stvari u francuskim područjima, zaposjednutim po središnjim vlastima, odalečuju se od nazora saveznika u toliko mjeri, da se moraju u predležčjem obliku označiti neprihvatljivima. Ne htijuci se približe upuštati u izvanjski oblik tih predloga, mora se pak primjetiti, da ne nose u sebi značaja sporazumka, za kojim teže središnje vlasti, nego se nasuprot prikazuju kao jednostavni ruski zahtjev, u kojem nije izražena želja, da se uzmu u račun opravdani razlozi protustranke. Uza sve je to njemačko i austro-ugarsko izaslanstvo spremno, još jednom, da ovaj put formulirano glede sporovnih pitanja jasno izrazi svoje mišljenje i poduzeti još jedan pokušaj, ne bi li se kompromis, za kojim one teže, mogao ipak ostvariti.

O jednom se je dijelu po saveznicima zaposjednutog područja raspravljalo o točki 1. njemačke osnove. O toj se materiji potanko raspravilo, ne treba dakle da se dalje još o njoj raspravljaju. Pitanje glede područja, koja su zaposjednuta u ovaj čas po saveznicima, i koja imaju svoj vlastiti državni život, dalo bi se posve kronološki porazdjeliti u četiri stadija: Vrijeme između utanačenja mira sa Rusijom i dovršenje ruske demobilizacije, vrijeme između ruskog i općenitog mira, vrijeme prelaznog stanja za nove narode i konačno definitivno stanje, u kojemu bi nove države potpuno provele svoju državnu organizaciju. Opetovano se mora uputiti na to, da za središnje vlasti — posve drukčije od onoga, što je slučaj sa Rusijom — utanačenjem mira sa Rusijom ništa još nije spojen sveopći mir, nego da su nasuprot prisiljene, da s drugim protivnicima nastave rat. Saveznički izaslanici ponovno izjavljaju, e su mnijenja, da se ustavn nadležni organi u novim državnim tvorevinama imaju predbježno smatrati potpuno sposobnima, da izražavaju volju širokih slojeva pučanstva. Od velike je važnosti za pitanje o postanku ove ili one državne ličnosti presuda vrhovnog sudišta u Washingtonu iz godine 1808., u kojoj bje izvedeno, e se za suverena prava Udruženih država sjeverne Amerike mora priznati, da postoje u potpunoj i posvemašnjoj mjeri od dana proglašenja njihove neodvisnosti, t. j. od 4. srpnja 1776., posve neovisno od priznanja sa strane Engleske u ugovoru od god. 1782. (Flora, Droit international, Conditie. Pag. 160.) Saveznička su izaslanstva uzela na znanje izjavu, „da ruska vlada iz činjenice pripadnosti zaposjednutih područja do prijašnjeg ruskog carstva ne povlači nikakvih zaključaka, koji bi nalagali ma bilo kakve državno-pravne obveze prema ruskoj republici, i da su stare granice prijašnjeg ruskog carstva, koje su bile ustanovljene silom i protiv volji naroda — osobito protiv poljačkome narodu — zajedno sa carizmom iščeznule“, a isto tako i izjavu, „da se uslijed toga za rusku vladu temeljna zadaća sada vodjenih rasprava ne sastoji u tom, da se na bilo koji način uzme u obranu daljnji prisilni ostanak spomenutih područja u okviru ruske države, nego u tom, da se osigura sloboda volje prava samoodređivanja unutrašnjeg državnog uređenja i međunarodnog prava pod-

ručja“. U svezi bi se s tim imalo nabaciti pitanje, iz kojega pravoga odnošaja izvadjaju sadašnja ruska vlada svoju opravdanost i obvezatnost, da se zauzima za osiguranje slobode volje i prava samoodređivanja tih područja do skrajnosti, t. j. uz okolnosti dapače sve do nastavka rata. Ako činjenica, da zaposjednuta ozemlja spadaju u područje bivšega ruskoga carstva, ne obrazlaže nikakvih obveza pučanstva tih područja naprama ruskoj republici, to se bez daljnega ne daje razabrati, na čemu hoće ruska vlada sa svoje strane osnivati svoja prava i obvezatnosti naprama tome pučanstvu. Stavi li se — kako rusko izaslanstvo to čini — na stanovište, da ruska republika posjeduje takovo pravo, to su bez sumnje opseg i teritorij političke pretpostavke za izvršavanje prava samoodređivanja, prolazni režim i očitovanje volje one četiri točke, glede kojih se mora uzastojati, kako bi se došlo do sporazumka.

Na 1. Tvrdnja, da pravo samoodređivanja pripada narodima, a ne i dijelovima naroda, ne odgovara našem shvaćanju prava samoodređivanja naroda. I dijelovi naroda mogu pravilno zaključivati o samostalnosti i odjeljenju. Kod toga nije ništa pretpostavljeno, da imaju zaposjednute granice biti mjerodavne za omedjašenja tih dijelova. Kuronska, Litva i Poljska sačinjavaju i sa povjesnog gledišta narodnosne jedinice. Njemačka i Austro-Ugarska nemaju namjere, da se u utjelove zaposjednuta sud područja. One ne kane upitua područja prisiliti, da prihvate ovaj ili onaj državni oblik, ali pridržati slobodne ruke sebi i narodima zaposjednutih područja glede utanačenja ugovora svih vrsti.

Na 2. Što se tiče provedenja toga, to ono ide pokraj temeljnih osnova, na koje su saveznička izaslanstva neprestano upućivala. Povlačenje je četa tako dugo, dok svjetski rat traje, nemoguće; no može se poraditi o tomu, da se čete, u koliko to dopuštaju vojničke prilike, svedu na onaj broj, koji je potrebit za održavanje reda i tehničkog prometa u zemlji. Može se poraditi o ustrojstvu narodnog oružništva. Što se tiče povratka bjegunaca i tečajem rata evakuiranih, to se dozvoljava od slučaja do slučaja blagohotno ispitivanje toga pitanja. To se pitanje, pošto nije od odlučne važnosti, može uputiti posebnom povjerenstvu.

Na 3. Ruski predlog nije u svojim pojednostima dosta jasan, te ga treba približe osvjetliti. Bez daljnoga valja priznati, da se sve većim približavanjem sveopćega mira bude izabranim zastupnicima pučanstva zemlje dozvoliti u sve većem opsegu sudjelovanje također i kod upravnih zadaća.

Na 4. Saveznička su izaslanstva načelno pripravna pristati na to, neka pučko glasovanje na širokoj osnovi sankcijonira zaključke glede državne pripadnosti područja. Jednostrano se opiranje na pučko glasovanje čini nepraktičkim. Prema nazorima bi savezničkih izaslanstva dostajalo i glasovanje na širokoj osnovi izabrane ili omedjašene predstavničke korporacije. Neka bude upućeno na to, da ni po vladi pučkih povjerenika priznate državne tvorevine unutar bivšeg ruskog carstva, kao primjerice Ukrajina i Finska, nijesu nastale putem pučkog glasovanja, nego putem zaključka na širokoj osnovi izabranih narodnih skupština.

Državni tajnik v. Kühlmann nastavlja: Zadahnuti željom, da ponovno pokušamo, kako bismo došli do sporazumka sa ruskom vladom, stavile su vlada Njemačke i Austro-Ugarske ove dalekosežne predloge, no nadodaju, da ovi sačinjavaju skrajnji okvir, unutar kojega se još mogu nadati mirnom sporazumku. Ove su bile kod razvijanja ovih osnovaka isto tako proniknute umjerenom nakanom, da ne daju oslabljivati vlastitu obrambenu snagu tako dugo, dok nesrećni taj rat još i nadalje traje, kao i namjerom, da nekim narodima, koji granice s njihovim područjem, omoguće, da konačno i samostalno odlučuju o svojoj vlastitoj budućnosti, a da kod toga ne dolaze u stanje skrajnje nužde, nevolje i očajnosti. No sporazumak je glede teških tih pitanja između Rusije i središnjih vlasti samo tad moguć, ako i Rusija pokaže ozbiljnu volju, da dodje do sporazumka, i ako ona uzastoji, umjesto da stavlja jednostrane diktate, da promatra to pitanje i sa protivne strane i nadje ovaj put, koji jedini može voditi do mirovnog rezultata. Samo uz pretpostavku takovih rezultata mogu izaslanstva savezničkih vlasti ustrajati još kod nade u mirno izravnanje spora.

Izatoga je prihvatio Trocki riječ i izjavio,

da je upravo pročitani odgovor središnjih vlasti svakako uklonio sumnje o formalnim poteškoćama, koje su nastale bile po rusko izaslanstvo uslijed govora gospodina generala Hoffmanna, držanog u predjašnjoj sjednici. Ako se je general Hoffmann uputio na to, da se ruska vlada osniva na svojoj moći i da silomice postupa protiv svima, koji drukčije misle, ove žigoše kao proturevolucionarce i buržoaze, mora se svakako primjetiti, da se i ruska vlada osniva na moći. Ono, što vlade drugih zemalja odbija kod postupka ruske vlade, jest smjer, kojom uporablja svoju vlast i ničim se ne daje smučivati. Tako da su on i njegovi prijatelji, kadno je ono rumunjska vlada pokušala bila, da upotrebi na ruskom području nasilne mjere protiv revolucionarnim vojnicima i radnicima, odavle bili naložili petrogradskoj vladi, da rumunjskog poslanika, njegovo poslaničko osoblje i rumunjsko vojno izaslanstvo uapsi, i oni su primili odgovor, da se je to već zbio.

Nadovezujući na to, izveo je Trocki: Što se tiče obiju ovih primjera, koje je naveo general Hoffmann, to oni ništa ne karakterizuje naše politike na području narodnosnih pitanja. Obavijestili smo se o bjeloruskom kongresu. Ovaj je kongres bio sastavljen iz zastupnika bjeloruskih zastupnika, te je pokušao, da se dočepa svih onih uporišta, koja moraju biti vlasništvom velikoruskog naroda. Ako li je inače na otpor, to potječe ovaj otpor od vojnika, među kojima su na jednaki način bili zastupani Velkorusi, Bjelorusi i Malorusi. Ja sam već u svojoj formalnoj izjavi uputio na to, da ovi sukobi, koji su se porodili bili između nas i Ukrajine, i koji na molu žalost još nijesu potpuno uklonjeni, ni na koji način ne mogu ograničiti pravo ukrajinskog naroda na pravo samoodređivanja i da nas ni na koji način nijesu sprječavali u tom, da priznamo neovisnu ukrajinsku republiku. Gospodin je Hoffmann prešao bio nakon toga na govor o udesu zaposjednutih područja. Što se tiče oblika raspravljavanja, to mora rusko izaslanstvo prema potrebi istaknuti upravo one točke, koje sačinjavaju predmet razlike u mišljenjima, i to posvema odrješito, jer samo u tom slučaju može doći do pravednog rješenja.

Izatoga je prihvatio riječ državni tajnik dr. v. Kühlmann i izveo ovo: Što se tiče govora gospodina Hoffmanna, pridržao sam si koli za sebe toli i za gospodina generala Hoffmanna izričito pravo, da se ponovno svrnemo na ovu stvar. Kraj uske je političke jednodušnosti, u kojoj se nalazim sa gospodinom generalom Hoffmannom, potpuno je jasno samo o sebi, da između naših shvaćanja nema nesuglasica. Uostalom ali uzimam sa zadovoljstvom na znanje zaključak izvoda gospodina predgovornika, e su on i njegova stranka sad voljni, da se upuste u pravo raspravljanje i bistrenje potankosti u shvaćanjima, koja nas dijele. Sad predlažem, da se držimo, po ruskom izaslanstvu predložene radne metode, te da sad zaista upustimo u daljnje raspravljanje glede onih četiri točaka, koje su bile istaknute u našem odgovoru. Nadam se, da ćemo za nekoliko dana biti tako daleko, te ćemo si u potpunoj svijesti odgovornosti kazati, mogu li se poteškoće nadvladati ili se pako mora napustiti ovdje učinjeni pokušaj.

Trocki je na to izjavio, da se prema njegovu mišljenju može sad preći na raspravljanje o obim odgovorima, koji su bili podnešeni. No on mora još jednom naglasiti, da u pitanju glede povučena četa ne može ni na koji način pristati uz nazor njemačkog predsjednika, da bi naime navodno uklonjenje zaposjedajućih četa ostavilo iza sebe prazan prostor. Oni narodi, koji staju u području Poljske, Litve i Kuronske, ne bi se ni na koji način nalazili u politički teškom položaju, kad bi zaposjedajuće čete prepustili samima sebi. U koliko se radi o tehničkim poteškoćama, kao o pitačijima glede željeznica, pošta itd., može se u ovakovim pitanjima uvijek doći do sporazumka također i bez nadzora zaposjedajućih četa.

Tomu je nasuprot uputio državni kancelar dr. v. Kühlmann na to, da osim tehničkih razloga igraju u odnosnim predjelima veoma važnu ulogu i razlozi sigurnosti, koji su bili navedeni u pročitanoj tekstu. Nakon toga predlaže dr. v. Kühlmann, da se započne sad službeno raspravati o četiri točke, predložene po ruskom izaslanstvu, redom, kako ga je one bilo predložilo.

Izakako se je Trocki bio priključio tomu predlogu, sjednica bje dovršena i naredna urečena za dan 15. siječnja, u 11 sati dopodne.

Beč, 16. (D. u.) C. k. dopisni ured saopćuje iz Brest-Litovska dne 15. o. m. j.: Danas su se vršila daljnja vijećanja austro-ugarsko-njemačko-ruske komisije za uređenje teritorijalnih i političkih pitanja. Unatoč tome, da se obe pregovarajuće stranke još za sada jako razilaze u shvaćanju, moglo se ipak u nekim točkama da ustanovi neko sблиženje.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Beč, 16. (D. u.) Službeno se javlja:

Na visoravni je Asiago bio odbijen neprijateljski sunak zapadno od Col del rosse. Istočno je od Brente nastavio Talijan svoje uzaludne navale tek u popodnevnim satovima. Na zapadnom je obronku Monte Pertica jurišao protivnik triputa proti našim crtama; svaki se je put skršila njegova navala već u našoj topničkoj i strojevnoj vatri uz teške gubitke. Južno su od Fontana secca bili u klci ugušeni neprijateljski pokušaji navale. Na donjoj strani mnogostruko živahne topničke borbe.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Berlin, 16. siječnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprehta i njemačkog prijestolonasljednika: Kod i južno je od Lensa bila pojačana djelatnost topništva. U pojedinim odsječcima izvidnički bojevi. Južno od Ornesa privedeni su bili zarobljenici.

Bojna skupina vojvode Albrehta: Iza višesatne topničke su djelatnosti provalili francuski odjeli sjeverno od Bezouwillersa i prodrli prolazno u naše prednje jarkove. Vlastite su izvidničke čete dopremile u gornjim Vogeziima zarobljenika.

Istočno bojište

Ništa nova.

Macedonsko bojište:

U zavoju Cerne pojačana bojna djelatnost.

Talijansko bojište

Između Brente i Piave na mnogo mjesta živahni topnički bojevi, osobito žestoki u području Monte Asolone. Talijani su pokušali bili svoje bezuspješne navale samo na Monte Fontana secca. Bili su odbijeni. U odsječku su je Piave, sjeverno od Montella, pojačala engleska topnička vatra.

Prvi majstor glavnog sjela Ludendorff.

Iz Rusije.

Uredjenje i obnova ruske vojske. — General Krilenko. — Poljačko pitanje. — Vlada boljševika. — Lenin u sanatoriju. — Zabrana trgovine vrijednosnim papirima. — Revolucijonarno sudništvo. — Ukrajina. — Uapšenje čitavog rumunjskog poslanštva.

: Petrograd, 13. Kako javlja Reuter, izdao je Krilenko drugi proglašenje, u kojemu crta, kako su ruska republika te radnička i vojnička vijeća opkoljena od neprijatelja. U obzir valja uzeti sveti revolucijonarni rat protiv ruskom, njemačkom, engleskom i francuskom građanstvu. U tu se svrhu mora sastaviti nova vojska. Pozvao je sve pukovnije, bataljone i satnije, da stupe u tu vojsku. — Reuterov ured javlja dalje iz Petrograda: Maksimalističko je općinsko vijeće u Petrogradu zaključilo, da oporezuje sva privatna kola porezom od 500 rubalja i svakoga konja sa 500 rubalja na godinu. Za automobile bje uveden porez od 150 rubalja po konjskoj snazi. Jahte jedrenače su bile oporezovane sa 1000, psi sa 20 rubalja na godinu, a javne dražbe sa 20 postotaka. Pučki su povjerenici izdali dekret, kojim se sve uredbe saveza sveruskih zemstava proglašuju vlasništvo ruske republike.

: Petrograd, 14. (Havas). Poljačko je vijeće udruženja stranaka poslalo zastupnicima alijiranih i neutralnih država odlučan prosvjed proti svakom pokušaju, da se poljačko pitanje riješi posebnim ugovorom između Rusije i onih država, koje su zajedno sa bivšim ruskim carstvom Poljsku potlačile i porazdijelile. Poljački narod da ne bi takovog ugovora nikad prihvatio i, nikad ne prestao, da se svim mogućim sredstvima bori za svoju neovisnost, svoje potpuno ujedinjenje i svoj slobodan pristup do mora.

: Amsterdam, 15. (D. u.) „Algemeen Handelsblad“ saznaje iz Londona, da kane boljševici u petak ustavotvornoj skupštini staviti ultimatum sadržaja, neka se Rusija proglasi socijalističkom republikom, a sva zemlja i sav posjed iz vlasti. Sovjeti podupiru vladu.

: Amsterdam, 15. (D. u.) Kako javlja „Nieuwe Rotterdamse Courant“ saznaje „Daily News“ iz Petrograda sa danom 13. siječnja: Boljševici su sve činovnike financijalnog ministarstva, koji nijesu htjeli raditi, otpustili i

oduzeli im pravo na mirovinu. Pučki povjerenik Antonov javlja brzojavno, da je uvala Donca pročišćena od Kaledinovihi četa i da se proizvod ugljena nalazi u rukama boljševika. Zito bje zaplijenjeno u svrhu, da se razašalje na sjever.

: Amsterdam, 15. (D. u.) Prema listu „Nieuwe Rotterdamse Courant“ javlja „Daily News“ iz Petrograda: Po svoj će prilici biti većina ustavotvorne skupštine protuboljševička, te pokušati, da nadomjesti boljševike drugom upravom, koja će nastojati, da pritiskom na alijirce dodje do mira. Takova bi vlada bila za Nijemce mnogo manje pogibeljan protivnik od Trockoga. Kuša se, da se upriliči poulični iskazi u prilog protuboljševičkoj vladi. Podjmu li ti iskazi za rukom, imali bi za posljedicu anarhiju. Boljševici se već spremaju na to, da rade proti ustavotvornoj skupštini sazivom novog kongresa sovjeta. Za alijirce bi bilo jedino ispravno, kad bi prihvatili ruska načela za mirovne rasprave.

Kopenhagen, 15. (D. u.) Prema novinškim se vijestima nalazi Lenin u ovaj čas u nekom finskom sanatoriju, gdje prima glasnike.

London, 13. Pučki povjerenici pripočuju dekret, kojim se ukida isplata svih dividenda privatnih društava. Dekret zabranjuje također trgovinu sa vrijednosnim papirima od pripćenja nove naredbe glede podržavljenja produkcije ovamo, te ustanovljuje kamatnu mjeru, koju privatna društva smiju isplaćivati.

Petrograd, 13. (Havas.) Maksimalistička je vlada zaključila, da će bezodvlačno ustanoviti revolucijonarno sudništvo.

: London, 14. Prema ovamo je stiglim vijestima doputovalo ukrajinsko izaslanstvo u Petrograd. S revolucijonarnim je socijalnim demokratima sklopilo utanačenje, koje se temelji na osnovanju savezničke republike. Republika bi imala središnju organizaciju, sastavljenu iz zastupnika mjesnih sovjeta. Ovo će se utanačenje predložiti radi i odboru sovjeta na odobrenje. Rada uporno zahtijeva ispražnjenje Ukrajine po ruskim četama i povratak ukrajinskih četa u Ukrajinu.

: Pariz, 14. (Havas.) Japanska je vlada izaslala ratni brod, koji se je usidrilo u Vladostoku.

Petrograd, 15. (D. u.) Agence Havas javlja: Na zapovijed zavoda Smolni bje prekjueer uapšen rumunjski poslanik Diamandi kao što i osoblje sa poslanništva. Razlog je toga još nepoznat. Uapšenje je u diplomatskom svijetu proznavalo znatno neko gibanje. Diplomatski zbor, ubrojivši neutralne zastupnike, bje sazvan danas prije podne k Doyenu, poklisaru Udruženih država, da se stvori zaključak o držanju glede uapšenja Diamandisa. Očekuje se bezodvlačno kolektivni protest inozemnih poklisara i poslanika proti tom atentatu na nepovrjedivost članova diplomatskog zbora.

Nova manifestacija za narodno ujedinjenje.

Množe se borci. Naši redovi rastu svakim danom i izgubljene se ocvce vraćaju svome pravome stadi. I kao što ideja narodnog ujedinjenja zahvaća sve to višeg maha, tako se množe i skupštine, gdje radnici, seljaci i inteligencija podaje izražaja svojoj neslomljivoj volji za ujedinjenjem našeg dosad rascijepkanog po raznim pokrajinama razdijeljenog naroda. Ali granice se ruše. Nema ih više. Nema ih od onog časa kad osvješćen narod kaže, da mu ih više ne treba, i da njega granice kao okovi stišću i dijele ga od ostale istokrvne braće. A danas je napokon narod shvatio, koja je njegova zadaća. Shvatio je, da se nije borio za nadvladu tuđinaca, nego da je svoju krv lio za to, da može biti gospodar u svojoj kući i u vlastitoj zemlji. I narod ne priznaje više medja, umjetno postavljenih. Te mu je medje narinuo tuđinac, da ga oslabi i razdvoji, a on mora sada nastojati, da te medje sam obori. I narod daje oduska svojemu pravdomnom gnjevu nad nepravdama, koje su mu kroz mnogo i mnogo godina bile nanešene. U nedjelju se u jutro oko deset sati obdržavao u Ljubljani opet novi sastanak naše slovenske braće, na kojemu je sudjelovao velik broj izbornika narodnoga zastupnika dr. Vladimira Ravnihara. Sakupljeno je mnoštvo izabralo predsjednikom sastanka podnačelnika dr. Karla Trillera, koji je dirljivim i jezgrovitim govorom prošao ovim trim zadnjim godinama patnja i muka, iz kojih se je poročila ideja narodnoga jedinstva. Na to je govorio ljubljanski državni zastupnik dr. Vladimir Ravnihar, koji je također lijepo i uvjerljivo prikazao sve ono, što smo morali da prepatimo. A da je baš istinski govorio svjedoči ono rukalo polje u „Slovenskom Narodu“, gdje je ruja milostivog cenzora pridržala dobar dio njegovih prikazivanja za sebe. Iza govora dr. Frana Novaka, koji se osvrnuo na bratski nam

češki narod, kojega vode isti ciljevi demokracije i slobode, bje prihvaćena resolucija u kojoj se izražuje težnja slovenskog dijela našeg naroda: za brzim i pravednim mirom; izbornici narodnonapredne stranke izražuju svoje simpatije bratškom češkom narodu i zahvalnost za njegovu pomoć jugoslavenskom narodu; izbornici se izražuju dalje bezuvjetno i jednoglasno za deklaraciju jugoslavenskoga kluba, kojemu izražuju neograničeno pouzdanje. Zaključujući sastanak kazao je predsjednik sastanka dr. Triller među ostalim i ovo: „Ne budu li (bečka gospoda) pravodobno progledala, onda će historija morati da povuče za vlasu iz stoljetne močvare austrijski birokratizam. Ne budemo li postali malenima u velikom trenutku, e bi nas za to kroz stoljeća morali potomci da proklinju, naše je oslobodjenje samo pitanje vremena“. A da se to vrijeme ne produži u vječnost, moramo mi nastojati da ga skratimo u najkraći rok, jer to jedino od nas zavisi. Budemo li ozbiljno ustrajni i nepoboleljivo radili, doći ćemo sami do svojega cilja, bez tuđe milosti i bez tuđe pomoći. I pobjeda će naša biti samo naša, ali bit će tim većom, tim sjajnijom tim savršenijom!

Političke vijesti.

Odgovor Čeha Jugoslavenima.

Pozdravna je depeša predsjednika jugoslavenskoga kluba dr. Koročca, kojom izražuje solidarnost Jugoslavena s Česima, bila u svim austrijskim novinama zaplijenjena, dok su je sve novine svih jezika, koje izlaze u drugoj polovici naše demokratske države mogle donijeti. Odgovor predsjedništva „Českoga Svaza“ dr. Koročcu glasni prema „Lidovim Novinama“: „Tvoj bratski pozdrav našoj skupštini 6. o. m. j. izazvao je kod svih prisutnih zastupnika češkoga naroda veliko oduševljenje. Sa dubokim smo zadovoljstvom vidjeli iz njega, da su sudbinom tako nepravdomno progonjeni narodi češki i jugoslavenski u ovom velikom historijakom momentu potpuno složni, složni u neopisivom zahtjevu, da se mora provesti po načelu samoodredjenja njihovo državno oslobodjenje; složni neustajivom otporu protiv službene austro-ugarske politike, koja, svijesno iskrivljujući jasno volju većine austro-ugarskoga pučanstva, hoće onemogućiti trajni mir naroda, otklanjajući, u interesu manjine, naše samoodredjenje. Tvojim je pozdravom dobio naš svečani protest još moćniju podlogu i valjanost i za jugoslavenski narod, kojega izvoli bratski pozdraviti i uvjeriti, da se narod češki hoće rame o rame s njime boriti na život i smrt za bolju časnu budućnost.“

Ministerijalna komisija u Ljubljani.

„Slovenski narod“ prima iz Beča: Ministerijalna komisija, koja istražuje slučaje ugnjetavanja i proganjanja Jugoslavena, doći će u najkraće vrijeme i u Ljubljani, da preslušava neke žrtve kranjskog njemačkog birokratičnog režima. Vlada bi sada htjela, da Jugoslaveni što više utješi te obećaje, da će bezobzirno kazniti one, koji su, zlorabljajući svoju vlast, mučili Jugoslaveni. Držimo, da će ministerijalna komisija i u Ljubljani naći dosta materijala. Usprkos velikoj dobrohotnosti je komisija sa svojih putovanja donijela u Beč upravo strahovito gradivo, koje svjedoči, da je bilo svakako premalo ono, što su govorile interpelacije naših zastupnika. Nesumnjivo je dokazano, da je bilo proganjanje Jugoslavena u Štajerskoj, Koruškoj i Kranjskoj sistematično i jednostrano organizovano te da je uslijed izvršenih preslušanja silno kompromitirana velika vrsta odličnih visokih činovnika i njihovih niskih pomagača.

Domace vijesti.

Milodari za „Družbu sv. Cirila i Metoda“. Preko uprave našeg lista, položeno je od Jugoslavena i. i. II. satnije pješ. bataljona VIII. b. h. pješ. puk. 2. u Sv. Martinu kod Pule K 43.50. Darovaše: po K 5 Franjo Stamberger, poručnik; po K 3: N. N., Miho Bušić; po K 2: Josip Matč, Jovo Stefanović, Josip Trinajstić; po K 1.50: Mijo Nojbinac, Petar Glušica, Antun Knežavrek, Ivan Malinović, Jovan Stefanović; po K 1: Franjo Spindler, Stjepan Žugaj, N. Barentović, Drag. Bartl, Dušan Bošković, Ramo Mušić, Petar Surlan; po 50 para: N. Salko, Josip Frančetić, N. Mršić, Paško Butković, Franjo Horvat, Gjuro Daminesky. Živjela braća bosanci!

Milodari za našu srednju školu u Puli. Sakupljeno je među Jugoslavenima kod 1. i 2. satnije pješ. bat. VIII. h. h. pješ. pukov. 2. u Sv. Martinu kod Pule K 110.—: Darovaše po K 10: Stamberger Franjo poručnik, Hadžić Meho; po K 5: Spindler Franjo, Bušić Mihael, Mate Josip, Trinajstić Josip, Kišić Stojan, Marotić Nedeljko; po K 4: Mršić Vladimir; po K 2.50: Bošković Dušan, Zorić Mile; po K 2: Pejić Luka, Udjinac Mijo, Žugaj Stjepan, Glušica

Petar, Knežarek Anto, Peterka Ferdinand, Stefanović Jovan, Dragišić Damjan, Marković Josip, Karan Lazar, Marjanović Spase, Drobac Jovan; po K 1: Filipović Marko, Malinović Ivan, Čirkić Hasan, Omanović Šerif, Bojat Simo, Brkić Ibrahim, Dolinić Gjuro, Drljača Stevo, Jovanović Stjepan, Jakić Gjorgje, Čerkela Jovo, Kuzmanović Nikola, Mušić Ramo, Milinović Marko, Kikić Marko, Predojević Gjuro, Pilipović Damjan, Velić Mihajlo, Rajić Božo, Stanković Cviko, Sumatić Boško, Stević Kosta, Vidaković Marko; po 60 para: Kojić Vid; po 50 para: Junkić Aleksa, Nikolić Nikola, Novaković Jovo, Palija Gjuro, Perić Petar, Hasaković Muharem; po 40 para Karanović Ilija. Evala našoj braći besancima, koji po drugi put iskažuju svoju ljubav sirotici Istri.

Što poštom, što osobno, što po drugima, položeno je kroz zadnje doba sa Nj. V. broda „Planet“ K 72.— Darovaše: po K 6: Franjo Matulić; po K 5: Kuzma Kovačević, Ivan Cesareo; po K 4: Dinko Lončar, Ivan Matijaš; po K 3: Jerko Žuvela; po K 2: Ivan Lovrec, Josip Vidov, Marko Sorić, Sime Košta, Marko Lakić, Stjepan Zoričić, Pavao Lenac, Anton Diminić, Ivan Šturmar, Zlatko Medved, Franjo Mekinda, Dinko Kokot, Josip Perusko, Josip Prčinić, Jerko Pazanin, Gezo Manjina, Milan Potek, Vladimir Dulik; po K 1: Anton Jeričević, Ivan Vesilgal, Jakov Tomatić, Toma Kranjac, Franjo Trop, Mile Hečimović, Sime Žuklić, Krsto Vučenović, Luka Karčić. — Življeli vrli rodoljubl!

Oglas c. k. financijskog ravnateljstva u Trstu od 1. januara 1918 kojim se na novo obznajuju rokovi glede plaćanja različitih državnih poreza, kao i posljedice za nemarenja istih. Financijsko ravnateljstvo na temelju zakona od 9. marca 1870, l. d. z. br. 23 daje na znanje, da se dolje naznačene vrste poreza imaju plaćati u sljedećim rokovima: a) Zemljarina u mjesečnim obrocima u naprijed i to na prvi svakog mjeseca. b) Razredna kao što i izvan Trsta odmjerenja najamna kućarina isto tako u mjesečnim obrocima i to na prvi svakog mjeseca u naprijed; u gradu Trstu i u okolici pako mora se najamna kućarina platiti 1. marta, 1. junija, 1. septembra i 1. decembra. c) 5 po sto porez od onih kuća, koje su radi gradjenja proste od kućarine, imade se platiti u onim istim obrocima, kao i najamna kućarina, t. j. u Trstu na 1. marta, 1. junija, 1. septembra i 1. decembra; a izvan Trsta na prvi svakog mjeseca u naprijed. d) Obći porez od tečevine imade se platiti za svaka tri mjeseca u naprijed i to 1. januara, 1. aprila, 1. julija i 1. oktobra svake godine, i na isti način morati će se platiti porez od tečevine na poduzeća podložna javnom polaganju računa u četiri jednaka obroka, koji dospjevaju na 1. januara, 1. aprila, 1. julija i 1. oktobra. e) u koliko se prihodarina ne plaća na način označen u § 133 zakona 25. oktobra 1896, l. d. z. br. 220, to jest putem odbijanja, ista će se morati platiti u dva jednaka obroka, koji dospjevaju 1. junija i 1. decembra. f) Dohodarina plaćati će se, ne tleući u odredb. § 234 zakona 25. oktobra 1896, l. d. z. br. 220 odnosno carske naredbe od 8. julija 1898, l. d. z. br. 120, u dva jednaka obroka, koji dospjevaju 1. junija i 1. decembra. Uslijed tih zakonskih odredaba obvezani su oni, koji isplaćuju dohodke od vrsti naznačene u §§ 167 i 168 rečenog zakona, u

koliko isti nijesu isključivo nestalni dohodci, odbijati od tih dohodaka dohodarinu i porez od plate, što su propisani princima tih dohodaka a što će ih u tu svrhu svake godine njima objavljati vlasti za odmerivanje poreza. Odbitak dohodka biva u istome roku, odnosno u istijem obrocima, kao i isplaćivanje. g) Svi vojni prirezi imaju se uplatiti u smislu § 3 carske naredbe od 28. augusta 1916, d. z. br. 280, zajedno sa redovitim porezima. h) Porez na vojni dobitak mora se uplatiti u smislu § 17 carske naredbe od 16. aprila 1916, d. z. br. 103, svaki put u dva jednaka obroka, od kojih prvi dospjeva tekom 30 dana nakon dostave platežnog naloga, drugi pako po prošlih šest daljnjih mjeseci. Ako se ne bi platilo gore navedene izravne poreze najkašnje u 14 dana pu isteku roka, koji je opredjeljen za plaćanje pojedinih ovih vrsti poreza, tad će se morati platiti zatezne kamate, u koliko redovita pristojba od svakog pojednog poreza za cijelu godinu ide preko 100 kruna. Zatezne kamate računati će se za svakih 100 kruna po 1-3 h na dan i to računajući od dana, koji slijedi iza onoga, kad se je porez imao platiti, sve do plaćanja dospjelog duga. Te kamate imaju se sa istim dugom podmiriti. Porezni dug može se platiti kod dotičnog poreznog ureda direktno ili putem poštanske štedionice. Napokon se plaćnici upozoruju još na sljedeće naredbe § 5, zakona 9. marta 1870, l. d. z. br. 23: Kad početkom nove porezne godine porezni dug pojedinog plaćnoca ne bi mogao još za ovu godinu definitivno biti propisan, tada se moraju porezi, sve dok traje ustavna dozvola, plaćati po mjeri neposredno prijašnje porezne godine i to dotle, dok ne budu propisani novi platežni dugovi, kojima će se uračunati ono, što se je već platilo. Trst, dne 1. januara 1918. — Dr. Oliver barun Kober, c. k. podpredsjednik financijskog zemaljskog ravnateljstva i financijski ravnatelj.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispje riba prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 261.

Dnevne vijesti.

A. C.

Pokret jugoslavenskih žena i „Ženski Svijet“.

(Konac.)

Prigodom 70-godišnjice Marije Jambrišakove, najpopularnije hrvatske žene, izašla su dva članka o njezinom životu i radu. Iz jednog pisma Strossmayerovog Jambrišakovej vidimo, kako je o tom pitanju sudio najveći Jugoslaven XIX. vijeka. Piše: „I ja sam bio uvijek mnijenja, da treba naš ženski svijet duševno dići i podučiti, jer se time diže kulturno sav narod... Bila bi grehota zatvarati ženama vrela znanosti i time mnogu od njih lišiti mjesta, koje bi mogle u ljudskom društvu da zauzimu na temelju svojih sposobnosti i svoga znanja.“ — Zdenka Haskova upozna je nas u 2. broju s nježnom francuskom pjesnikinjom Marcelinom Desbordes-Valmore, savremenicom francuskih revolucija i prijateljicom poznatog literarnog kritičara Saint-Beuvea.

Češki narod slavio je nedavno 70-godišnjicu svoje zaslužne pjesnikinje i kulturne radenice Eliške (Elizabeth) Krasnohorske. Tom prigodom podava Kvederova prikaz žiča te plemenite, idealne, energične, da bojovne žene. Nu najkrasniji sastavak Kvedrove jest „O Ruskinjama“. Dosad izašla su dva dijela, a treći i posljednji izaći će u 5. broju. Sastavak taj jest samo jedna himna, himna idealizmu misli i rada, nepokoleblivom uvjerenju i svjesnoj volji, koja hoće da postigne

svoje ciljeve, ne obazirući se na veličinu samopregaranja i žrtava, koje treba pridonijeti. Taj članak djeluje kao propovjed na Gori. „Poznata Sonja Bardni, koja je spadala među „pedeseticu“, zaključila je svoj obrambeni govor riječima: Samo nas proganjajte! Vi, gospodo, imate za sada fizičku silu; moralno pravo imamo mi. Snaga historijskog napretka i snaga ideja ne daju se ubiti bajunetama.“ Ne će ni nama škoditi, ako budemo držali neprestano na pameti te riječi i vjerovali u nje tako tvrdo, košto vjerovahu proganjani nekad revolucionarici ruski, a gospodari sada najveće države na svijetu. I mi imamo moralno pravo na svojoj strani, koje se neda bajunetama uništiti. Krasan jest cilj jugoslavenskih žena, dobar njihov izbor, nasljedovati rad ruskih i čeških žena.

Od Slovenaca zastupan je u „Ž. S.“ najčešće Meško, češće također Manica Komanova i Marija Kmetova; javila se je i Minka Govekarjeva i Joža Lovrenčić. U južnom narječju pišu: Kvedrova, Lena Ujević, Vinka Bulić, Ženka Frangeš, Vera Tkalec, Vjerska, I. R. Guzvoda, Ljuba Drakulić, Ljuba O. Ivekovića, Ogrizović, Domjanić, Nikolić, dr. Perković, dr. Prohaska (krasna studija o Vojnovičevim ženskim likovima) i drugi. U istočnom dijalektu javlja se Bosa Milenković, Milica Djurić, Darinka Odović, R. M. Rakić, D. Stojanović, Zorka S. Lazića, Vera B. Tanazevića, Zora Janković. K svakomu broju pridane su još po četiri rubrike sa 1—3 zanimiva prispevka i to naizmjenice: Dječji svijet, Prosvjeta,

Poruke iz uprave.

Despalatović, strojar: „Hrvatski Lloyd“ izlazi u Zagrebu, kamo se možete obratiti. U Puli može se ga dobiti u Krmpotičevoj podružnici u Fran Ferdinandovoj ulici.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 16. od 16. siječnja 1918

Posadno nadzorstvo nadpor. Horak. Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“; puč.-ust. liječnik dr. Zeiländer. Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: puč.-učasni liječnik dr. Buzolić.

Kovine u ratne svrhe.

◆ Kupovanje starih kovina ◆
◆ kao: bakra, mesinga i ◆
◆ ostal. u napredjuje samo ◆
◆ „Kovinskom centralom“ ◆
◆ ovlaštena tvrtka ◆

JOSIP SLAMICH.

Krpe

Sve vrste krpa, svilenih otpadaka, pamučnih pokrivala, suknenih otpadaka, stare vreće kupuju se u Puli, u Premanturskoj ulici br. 16. za „centralu krpa“.

„HRVATSKI LIST“

prodaje se:

Vodnjan: Prodaja duhana A. DEBETTO.
Kanfazar: Prodaja duhana TURČINOVIĆ.
Pazin: Papirnica NOVAK i prodaja duhana IVICH.
Poreč: Prodaja novina MARTIN SREBOTH
Trst: Novinsko opravništvo G. FANO, knjižara i papirnica GORENJEK & Comp.
Buzet: D. SIROTIĆ.
Volosko: M. STIRN.
Lovran: A. BASSAN.
Kastav: LJ. JELUŠIĆ.
Tinjan: DUSAN DEFAR.
Cerovlje: JELE GRAH.
Sv. Petar u Šumi: JOSIP BANOVAČ.
Vlčjan: A. GASPARINI-GRŽINA.

Književnost, Staleški interesi žena, Naša ženska društva, Naša pisma i Lisnica uredništva. Rubrike zauzimaju jednu četvrtinu svakog broja, a ostale tri četvrtine dijele se na polovicu beletrija i pouka (rasprave, kritike, životopisi). Na beletriju i vrsno uređivane rubrike pripada dakle dobar dio lista, pa će oni, koji najradije čitaju te stvari, naći u listu veoma dobru hranu za svoje duševne potrebe.

Gospodo, gospodjice i gospodje! Nitko od vas ne traži da za sreću svog naroda žrtvujete svoje živote, ni da gradite barikade, ni da držite govore, koji bi vas mogli dovesti na optuženičku klupu, nitko ne traži od vas niti financijske žrtve, ne, od vas se traži samo to, da ispunite svoju dužnost: preplatite se na list, širite ga i čitajte ga, učite se iz njega. Svaka inteligentna žena istarska (a tih je žalibože veoma malo) mora imati u svojoj kući „Ženski Svijet“. Nijedna učiteljica, nijedna gospodja profesora, liječnika, suca, odvjetnika, trgovca pa i obrazovanijeg obrtnika i obrazovanih proletaraca ne smi biti bez njega. Svaka učenica učiteljska, građanskih i trgovačkih škola, gimnazije, liceja i realke mora, da, mora ga čitati, jer one će dati karakter najbližoj generaciji. A ne samo ženske, i muškarci, osobito djaci srednjih i visokih škola, moraju ga u interesu obrazovanja svoga uma i srca čitati. Iz lista naučit će se „poštivati u ženi ljudsko biće, koje misli i osjeća jednako kao i muškarac, te koje je spremno da podnese jednaku žrtvu za svaki plemenit cilj, kao i on“.

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Danas novi raspored

Početak od 2:30 do 8:30.

Nepratična predstava.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Ući se može kod svake predstave.

Ravnateljstvo si pridržava pravo promijeniti raspored.

DOBRO. ĆE ZASLUŽITI

svaki onaj, koji bere i sakuplja suho i zeleno lišće lovorko, smilja, dušice, smrčaka, pelina, kao i svakovrste ljekovite trave i korjenja.

Uz dobru plaću prima tvrtka

Maraspin

na Premanturskoj cesti.

Kosti

za centralu kosti „COLLA“ kupuju se u Puli, u Premanturskoj ulici br. 16.

Trgovačko-gospodarski glasnik

list za poljoprivredu, trgovinu, agrarnu i trgovinsku politiku, obrt i promet.

Podosan za informacije o dalmatinskoj privredi i trgovini, te za trgovačke oglase. — Godišnja pretplata K 6.—.

Uprava: Zadar (Dalmacija).

Cafe Tegetthoff

najveća kavana u Puli.

Ima na raspolaganje veliki broj austro-ugarskih, njemačkih i švicarskih novina, u hrvatskom, českom, njemačkom i talijanskom jeziku.

Veliki salon. - 5 biljara. - Točna poslužba.

Za mnogobrojni posjet preporuča se vlasnik.

Jedini hrvatski osiguravajući zavod.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu

Utemeljena godine 1884.

SREDISNJICA: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.
Podružnice i glavna zastupstva: OSIJEK, SARAJEVO I TRŠT.

Zavodska imovina K 5,167,276.64
Isplaćene odštete K 7,729,996.96

Ovaj domaći zavod prima uz povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja:

I. Protiv šteta od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijalnih poduzeća).
2. Osiguranja pokretalna (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, itd.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena itd.).

II. Staklenih ploča protiv razlupanja.

III. Na ljudski život:

- a) Osiguranja glavica za slučaj doživljaja i smrti.
- b) Osiguranja miraza.
- c) Osiguranja životnih renta.

Podpisivanje ratnog zajma, skopčanog sa osjeganjem, traje još dalje kod ovdješnje c. kr. vojničke zaklade za udovice i siročad na trgu Custoza br. 45, I. k.

„Kreditno i eskomptno društvo“

PULA, trg Custoza 45

prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba, u svakoj visini.

Uredovni satovi su: od 9 do 12 prije podne

Veliki izbor

listovnog papira

u mapama i kutijama

preporuča

Papirnica Jos. Krmpotić -- Pula.